

2022-06-14

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: SOCN 2022/8

Revidering av socialnämndens delegationsordning

Förslag till beslut

Socialnämnden antar delegationsordningen för nämnden enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 14 juni 2022.

Sammanfattning

I propositionen ”Barnets bästa när vård enligt LVU upphör – lex lilla hjärtat” har regeringen föreslagit fem lagändringar för att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet, säkerhet och stabilitet för placerade barn. Lagändringarna som träder i kraft den 1 juli 2022 avser ändringar i socialtjänstlagen och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Tre av de fem nya lagändringarna påverkar socialnämndens delegationsordning varför det finns ett behov av revidering av delegationsordningen.

I samband med ovanstående har även en översyn av delegationsordningen gjorts varpå ett antal brister och felaktigheter har upptäckts. Delegationsordningen behöver således revideras även utifrån detta.

Ärendet

I proposition 2021/22:178 ”Barnets bästa när vård enligt LVU upphör – lex lilla hjärtat” har regeringen föreslagit fem lagändringar för att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet, säkerhet och stabilitet för placerade barn. Lagändringarna som träder i kraft den 1 juli 2022 avser ändringar i socialtjänstlagen och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga och redogörs för i korthet här nedan.

1. *Vården får inte upphöra förrän de omständigheter som föranledde vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt*

När vård med stöd av LVU inte längre behövs, ska socialnämnden besluta att vården ska upphöra enligt 21 § första stycket första meningen lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Av nuvarande reglering framgår att nämnden ska noga förbereda den unges återförening med den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne.

Enligt den nya lagändringen får socialnämnden inte besluta att vård enligt 2 § ska upphöra förrän de omständigheter som föranleder vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt. Den nya lagändringen innebär ingen förändring av den kammarrättspraxis som finns kring vårdens upphörande utan innebär en kodifiering av den kammarrättspraxis som finns. *I kammarrättspraxis har det ansetts att de omständigheter som föranledde vården måste ha förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt för att vården ska kunna upphöra.* Ändringen utgör således ett förtydligande i lag kring vad som krävs för att vård enligt 2 § LVU ska kunna upphöra och innebär en ökad tydlighet, säkerhet och stabilitet för barn. Denna lagändring föranleder ingen förändring i delegationsordningen.

2. *Skyldighet för socialnämnden att överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud*

Som ovan nämnts, ska socialnämnden enligt 21 § första stycket andra meningen LVU noga förbereda den unges återförening med den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne. En av förutsättningarna för att ett barn ska kunna återförenas med sina föräldrar är att kontakten dem emellan varit god under placeringstiden. Ett barns behov av bearbetning av en separation från sitt familjehem kan vara lika stort som behovet av bearbetning av separation från barnets föräldrar. Det får således inte vara fråga om en abrupt hemtagning.

Om kontakten mellan barnet och föräldrarna inte har varit god under placeringstiden kan det finnas skäl att besluta om flyttningsförbud. Flyttningsförbud innebär att den som har vårdnaden om en underårig förbjuds för viss tid eller tillsvidare att ta denne från ett enskilt hem om det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas om han eller hon skiljs från hemmet.

Av propositionen framgår att det finns skäl att anta att socialnämnderna inte överväger frågan om flyttningsförbud i den utsträckning som lagstiftningen ger utrymme för. Enligt nuvarande reglering finns ingen lagstadgad skyldighet att beakta bestämmelserna om flyttningsförbud när nämnden prövar om vården ska upphöra.

För att säkerställa att socialnämnden beaktar bestämmelserna om flyttningsförbud, vilket även antas bidra till ökad trygghet och stabilitet för placerade barn, införs nya bestämmelser i socialtjänstlagen (SoL) och LVU. De nya bestämmelserna innebär att socialnämnden i vissa situationer ska överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud. Den nya skyldigheten avser både barn som vårdas med stöd av 2 och 3 §§ LVU och SoL.

Av propositionen framgår att bestämmelserna om begränsning av delegering enligt 10 kap. 4 § SoL även ska gälla ärenden om övervägande av ansökan om flyttningsförbud. Detta innebär att ett uppdrag om att besluta om övervägande av ansökan om flyttningsförbud å socialnämndens vägnar endast får ges till socialnämndens

socialutskott. Med anledning av detta föreslås att två nya punkter om detta införs i delegationsordningen, se punkterna 4.1.17 och 4.2.11 i bilaga 1.

3. Socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning tidigareläggs, från tre till två år

Den nya lagändringen innebär att socialnämndens skyldighet att särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken tidigareläggs, från tre år till två år. Vidare innebär den nya lagändringen att nuvarande reglering om detta i 6 kap. 8 § SoL och 13 § LVU tas bort och istället införs i nya paragrafer (6 kap. 8 b § SoL och 13 c § LVU). Eftersom nya bestämmelser om detta införs i SoL och LVU, föreslås nya punkter om detta införas i delegationsordningen, se punkterna 4.1.18 och 4.2.12.

4. En ny uppföljningskyldighet

Enligt nuvarande bestämmelser har socialnämnden möjlighet att följa upp barns situation (11 kap. 4 a-b §§ SoL). Det finns dock ingen lagstadgad skyldighet för socialnämnden att följa upp barns situation efter avslutad vård enligt LVU. Nuvarande reglering i SoL har således inte ansetts vara tillräcklig när vård enligt LVU har upphört varför en ny lagändring om uppföljningskyldighet för socialnämnden har föreslagits.

Den nya lagändringen (21 b-c §§ LVU) påverkar inte socialnämndens delegationsordning men innebär att socialnämnden är skyldig att följa upp situationen för den unge efter avslutad vård enligt LVU.

5. Drogtest

Idag finns ingen reglering som möjliggör för socialnämnden att fatta beslut om att vårdnadshavare eller föräldrar till barn som vårdas enligt LVU ska lämna drogtest. Genom den nya lagändringen om drogtest ges socialnämnden möjlighet att besluta om att vårdnadshavare och föräldrar ska lämna drogtest inför umgänge. Socialnämnden ges även möjlighet att besluta om att vårdnadshavare ska lämna drogtest inför prövning om vården ska upphöra. Ett sådant beslut får fattas om 1) det finns anledning till det, dvs. det förutsätter att det finns tillräckliga skäl för att få besluta om provtagning (ej subjektiva antaganden) och om 2) åtgärden är försvarlig med hänsyn till dess syfte och övriga omständigheter, dvs. förutsätter att socialnämnden i varje enskilt fall gör en proportionalitets- och behovsbedömning.

När socialnämnden beslutar om drogtest behöver nämnden även ta ställning till vilken provtagningsmetod som bör användas. Tillåtna provtagningsmetoder är blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov för kontroll av om vårdnadshavaren eller föräldern är påverkad av narkotika, alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel,

dopningsmedel eller sådana varor som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Ett beslut om drogtest får inte överklagas. I likhet med den nya lagändringen gällande beslut om övervägande av ansökan om flyttningsförbud ska bestämmelserna om begränsning av delegering enligt 10 kap. 4 § SoL även gälla ärenden om drogtest. Detta innebär att ett uppdrag om att besluta om drogtest å socialnämndens vägnar endast får ges till socialnämndens socialutskott. Med anledning av detta föreslås att två nya punkter om detta införs i delegationsordningen, se punkterna 4.2.30 och 4.2.31 i bilaga 1.

6. Övriga revideringar

Angående 10 kap. 4 § SoL

Som ovan nämnts reglerar bestämmelsen 10 kap. 4 § SoL i vilka ärenden som endast socialnämndens socialutskott får ges i uppdrag att besluta å socialnämndens vägnar. Tre av de ärendetyper som anges i bestämmelsen saknas i delegationsordningen varför dessa föreslås införas i delegationsordningen, se punkterna 4.1.14, 4.1.15 och 4.2.2. Ärendena är följande:

- 1) Godkännande att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige enligt 6 kap. 11 § SoL,
- 2) Placering av ett barn i ett annat land enligt 6 kap. 11 b § SoL och
- 3) Beslut om omedelbart omhändertagande av barn och ungdom under 18 år när svensk domstol inte är behörig att besluta om vård med stöd av LVU enligt 6 a § LVU.

Därtill framgår av bestämmelsen 10 kap. 4 § SoL att endast socialnämndens socialutskott får ges i uppdrag att fatta beslut enligt 9 kap. 3 § SoL om att föra talan om återkrav enligt 9 kap. 1 § SoL. Trots detta framgår av delegationsordningen att gruppchef får fatta beslut om detta, se punkten 5.1.2.9. Med anledning av detta föreslås att denna punkt revideras på så sätt att delegaten ändras från gruppchef till socialutskottet.

Angående avsnitt 4.1 i delegationsordningen

Enligt punkten 4.1.13 kan socialutskottet lämna medgivande till att barn tas emot i sådant enskilt hem som vid upprepade tillfällen (jourhem) tar emot barn för tillfällig vård och fostran. Denna punkt föreslås tas bort eftersom medgivande endast lämnas vid privatplaceringar och inte vid placering i jourhem (6 kap. 6 § SoL). För jourhemsplaceringar ska beslut om vård fattas vilken redan är reglerad i delegationsordningen (punkten 4.1.11). För privatplaceringar ska, som ovan nämnts, medgivande lämnas, vilket är reglerat i punkten 4.1.12 i delegationsordningen. Punkten

4.1.13 är således överflödig. Eftersom punkten 4.1.13 föreslås tas bort, får efterföljande punkter i avsnitt 4.1. annan numrering.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut medför i sig inga konsekvenser för barn. De nya lagändringarna innebär dock ökad trygghet, stabilitet och säkerhet för barn och unga.

Bilagor

Bilaga 1. Socialnämndens delegationsordning med föreslagna ändringar markerade i gult

Karin Kollberg
Social- och äldredirektör
Stadsledningskontoret

Damla Kesen
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben